

Examenul național de bacalaureat 2022

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „1948. április 6-án megnyitották a Nagy Nemzetgyűlést (*Marea Adunare Națională*) és [...] április 8-án Petru Groza, a Minisztertanács (*Consiliul de Miniștri*) elnöke egy alkotmányjavaslatot terjesztett elő [...]. Megalakult az úgynevezett Alkotmányozó Bizottság, amelyet Gheorghe Gheorghiu-Dej gazdasági és iparügyi miniszter vezetett [...], aki a Román Munkáspárt (*Partidul Muncitoresc Român*) főtitkára is volt. Gheorghe Gheorghiu-Dej az Alkotmányozó Bizottság jelentéstevői minőségében javaslatokat tett [...] a Petru Groza által bemutatott alkotmánytervezet felülvizsgálatára [...].

1948. április 13-án a jelenlevő 401 küldött egyhangúan elfogadta a Román Népköztársaság (*Republica Populară Română*) Alkotmányát. Az 1948. április 13-án elfogadott alkotmánynak már kezdettől ideiglenes jellege volt, amelyben a gazdasági előírások elsőbbséget élveztek a politikai előírásokkal szemben, amellyel annak a látszólagos jogi keretét teremtették meg és készítették elő, hogy az egész gazdaságot az állam ellenőrzése alá rendeljék. Ezáltal, a 11. cikkely előírja, hogy amikor a közérdek ezt megkívánja a termelőeszközök, bankok, biztosító társaságok az állam tulajdonába kerülhetnek, a 14. cikkely előírja, hogy a bel- és külkereskedelmet is az állam ellenőrzése alá rendeljék, valamint a 15. cikkely előírja a nemzeti tervgazdaságot.”

(E. Focșeneanu, *Istoria Constituțională a României 1859-2003*)

B. „1965 nyarán egy újabb pártkongresszust szerveztek, amely átszervezéssel és a vezetés hierarchiájának megváltoztatásával megerősítette Ceaușescu pozícióját. [...] Először is a párt megváltoztatta az 1948-ban elfogadott Román Munkáspárt nevet a Román Kommunista Párt (*Partidul Comunist Român*) megnevezésre [...]. A Kongresszus eldöntötte Ceaușescu megválasztását a főtitkári pozícióba, ellentétben a Gheorghiu-Dej által addig betöltött Központi Bizottság első titkára tisztséggel. Jelentősen megerősödött Ceaușescu pozíciója azáltal, hogy a vezetőt nem a Központi Bizottság, hanem egyenesen a Kongresszus választotta. [...] Az átszervezés állami szinten is megtörtént azáltal, hogy 1965. augusztus 21-én új Alkotmányt fogadtak el. [...] Ceaușescu pozíciója tovább erősödött, amikor 1967-ben megválasztották az Államtanács elnökének [...]. Ceaușescunak Gheorghiu-Dej régi csapatával szemben kemény fellépésre volt szüksége, amellyel [...] elejét vette bármilyen jövőbeli ellenzéknek. Ezért, Ceaușescu elhatározta, hogy újra megnyitja Pătrășcanu ügyét [...]. Pătrășcanu rehabilitációja egy eszköz volt Ceaușescu hatalomért folytatott harcában.”

(C. Stanciu, *Traversând infernul. Scurtă istorie a comunismului românesc 1948-1989*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a **B** forrásban megjelenő román állam alaptörvényét! **2 pont**
2. Írjon ki, az **A** forrásból, egy, a gazdaságra vonatkozó információt. **2 pont**
3. Nevezzen meg egy politikai vezetőt és egy politikai alakulatot, amelyek az **A** és a **B** forrásban is előfordulnak! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely azt támasztja alá, hogy küldöttek egyhangúan fogadták el az Alkotmányt! **3 pont**
5. Írjon ki a vizsgalapra a **B** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, és emelje ki mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*)! **7 pont**
6. Mutasson be két olyan történelmi eseményt, amelyek Romániában (*România*) zajlottak le a XX. század második felében, másokat, mint amelyekre a **B** forrás utal! **6 pont**
7. Határozzon meg egy hasonlóságot két olyan politikai gyakorlat között, amelyeket Romániában alkalmaztak 1918-1947 közötti időszakban! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az Anjou-házból származó Károly Róbert magyar király 1324-ben kiadott oklevelében egy Basarab nevű jelentős vajdát említenek, akinek Argeșen volt a székhelye. [...] Azonban Károly Róbert és Basarab kapcsolata nem volt felhőtlen. A korabeli források [...] azt sugallják, hogy a nézeteltéréseket olyan, a királyhoz közeli emberek okozták, akik igényt tartottak bizonyos, a Kárpátoktól (*Carpați*) délre eső területekre. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy a nézeteltérések oka az adományozások voltak, amelyek a király számára nagy fontossággal bírtak. 1330-ra a két oldal a fegyveres konfliktusig jutott. 1330 szeptemberében a király által vezetett magyar sereg Szörényvár (*Severin*) felé tartott, átkelt Oltenián (*Oltenia*) és Argeșhez közeledett. Havasalföld (*Țara Românească*) vajdája békét javasolt a királynak és jelentős területátadást ajánlott fel. Basarab felajánlotta Szörényvár átadását Magyarországnak, azt, hogy a fiát túszként odaküldje és azt is, hogy hadisarcot fizessen [...].

Károly Róbert nem fogadta el a békefeltételeket. A Basarab elleni hadműveletek újrakezdése azonban semmilyen sikert nem hozott. [...] Novemberben végül a király kénytelen volt meghátrálni és visszavonulni Erdélybe (*Transilvania*). [...] A *Bécsi Képes Krónikában* arról mesélnek, hogy amikor egy szűk völgyön keresztül vonult vissza, Magyarország hadseregét minden oldalról felfegyverzett románok támadták meg. [...] A harc 1330. november 9-12 között zajlott és a *posadai csata*ként ismerjük. [...] A románok sok foglyot ejtettek, sok fegyvert, ellátmányt és nagy mennyiségű értékes javakat: arany- és ezüstpénzeket, drága edényeket, lovakat zsákmányoltak. A posadai csata többet jelentett egy, a magyar hadsereg felett aratott katonai győzelemnél. Ez a csata az önálló román államiság kiteljesedését jelentette. Basarab vajda, aki addig a magyar király vazallusa volt, ettől a pillanattól kezdve az önálló Havasalföld megteremtője lett. Ettől a pillanattól kezdetét vette a havasalföldi *Basarab* dinasztia uralma, amelyet az alapítójáról neveztek el.”

(I. Țurcan, *Istoria ilustrată a românilor*)

A forrásból kiindulva válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrásban említett középkori román államot! **2 pont**
2. Pontosítsa a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezze meg a forrás alapján a Kárpátoktól délre uralkodó vajdát, és egy okát az 1330 szeptemberi konfliktusnak! **6 pont**
4. Nevezzen meg a forrás alapján két információt az 1330-ban javasolt békére vonatkozóan! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét az adott forrásból kiindulva a posadai csata következményeivel kapcsolatosan, és támassza alá a fenti forrásból vett két információt! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, miszerint a románok részt vettek a XV. századi nemzetközi kapcsolatok alakulásában. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a román állam megalapításáról és megszilárdulásáról a XIX. században, figyelembe véve a következőket:

- nevezzen meg egy 1848-1857 között megírt politikai tervezetet, amely a modern román államra vonatkozott, és említse meg ennek két követelményét;
- mutasson be egy 1859-1865 között végbement történelmi eseményt;
- említse meg az 1866-os Alkotmány két sajátosságát;
- fejtse ki véleményét Románia nemzetközi kapcsolatokban való részvételéről a XIX. Század második felében, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.